A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2024. szeptember 19.*

„Fellebbezés – Gazdaság- és monetáris politika – Hitelintézetek prudenciális felügyelete – 2013/36/EU irányelv – 1024/2013/EU rendelet – Az Európai Központi Bank (EKB) külön felügyeleti feladatai – A befolyásoló részesedésszerzés vizsgálata – A befolyásoló részesedésszerzés elleni kifogás”

A C-512/22. P. és C-513/22. P. sz. egyesített ügyekben,

a **Finanziaria d’investimento Fininvest SpA (Fininvest)** (székhelye: Róma [Olaszország], képviselik: A. Baldaccini, M. Carpinelli, A. Saccucci és R. Vaccarella avvocati)

fellebbezőnek (C-512/22. P. sz. ügy)

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2022. július 26-án benyújtott fellebbezése tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

Silvio Berlusconi

felperes az elsőfokú eljárásban,

az **Európai Központi Bank (EKB)** (képviselik: G. Buono és C. Hernández Saseta, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: M. Lamandini avvocato)

alperes az elsőfokú eljárásban,

az **Európai Bizottság** (képviselik kezdetben: V. Di Bucci, A. Nijenhuis, A. Steiblytė és D. Triantafyllou, később: P. A. Messina, A. Nijenhuis, A. Steiblytė és D. Triantafyllou, végül: P. A. Messina, A. Steiblytė és D. Triantafyllou, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó fél az elsőfokú eljárásban,

valamint

Marina Elvira Berlusconi,

Pier Silvio Berlusconi,

* Az eljárás nyelve: olasz.

Barbara Berlusconi,

Eleonora Berlusconi,

Luigi Berlusconi,

Silvio Berlusconi jogutódjaiként eljárva (képviselik őket kezdetben: A. Di Porto, N. Ghedini, B. Nascimbene és G. Perroni, később A. Di Porto, B. Nascimbene és G. Perroni avvocati),

fellebbezőknek (C-513/22. P. sz. ügy)

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2022. július 27-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

a **Finanziaria d'investimento Fininvest SpA (Fininvest)** (székhelye: Róma)

felperes az elsőfokú eljárásban,

az **Európai Központi Bank (EKB)** (képviselik: G. Buono és C. Hernández Saseta, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: M. Lamandini avvocato)

alperes az elsőfokú eljárásban,

az **Európai Bizottság** (képviselik kezdetben: V. Di Bucci, A. Nijenhuis, A. Steiblytė és D. Triantafyllou, később: P. A. Messina, A. Nijenhuis, A. Steiblytė és D. Triantafyllou, végül: P. A. Messina, A. Steiblytė és D. Triantafyllou, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó fél az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: C. Lycourgos tanácselnök, O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot (előadó), S. Rodin és L. S. Rossi bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

a főtanácsnok indítványának a 2024. május 16-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Fellebbezésével egyrészt a Finanziaria d'investimento Fininvest SpA (Fininvest), másrészt pedig a Silvio Berlusconi jogutódjaiként eljáró Marina Elvira Berlusconi, Pier Silvio Berlusconi, Barbara Berlusconi, Eleonora Berlusconi és Luigi Berlusconi azt kérik, hogy a Bíróság helyezze hatályon kívül az Európai Unió Törvényszékének 2022. május 11-i Fininvest és Berlusconi kontra EKB ítéletét (T-913/16, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2022:279), amellyel a Törvényszék elutasította a Fininvest és S. Berlusconi által az Európai Központi Bank (EKB) azon, 2016. október 25-i ECB/SSM/2016–7LZZJ6XRIE7VNZ4UBX81/4 határozatának megsemmisítése iránt benyújtott keresetet, amelyben az EKB úgy határozott, hogy kifogást emel a Fininvest és Silvio Berlusconi által a Banca Mediolanum S.p.A-ban való befolyásoló részesedésszerzés (a továbbiakban: vitatott határozat) tekintetében.

I. Jogi háttér

A. A CRD IV irányelv

2 A hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. június 26-i 2013/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 176., 338. o.; helyesbítések: HL 2013. L 208., 73. o.; HL 2017. L 20., 1. o.; a továbbiakban: CRD IV irányelv) „Fogalommeghatározások" címet viselő 3. cikke a következőket írja elő:

„(1) Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározások alkalmazandók:

[…]

33. »befolyásoló részesedés«: A hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 176., 1. o.; helyesbítések: HL 2013. L 208., 68. o.; HL 2013. L 321., 6. o.; HL 2017. L 20., 2. o.) 4. cikke (1) bekezdése 36. pontjában meghatározott befolyásoló részesedés".

3 Ezen irányelvnek „A szándékolt részesedésszerzés bejelentése és értékelése" címet viselő 22. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok minden olyan természetes vagy jogi személy, vagy összehangoltan fellépő több ilyen személy (a részesedést szerezni kívánó személy) részére, aki döntést hozott befolyásoló részesedésnek egy hitelintézetben való közvetlen vagy közvetett megszerzéséről vagy egy hitelintézetben meglévő befolyásoló részesedésnek a közvetlen vagy közvetett további növeléséről, aminek eredményeképpen szavazati jogainak vagy tőkerészesedésének aránya elérné vagy meghaladná a 20, 30 vagy 50%-ot, vagy a hitelintézet a leányvállalatává válna (szándékolt részesedésszerzés), előírják, hogy a 23. cikk (4) bekezdésében említett releváns információkat a részesedés megszerzése előtt írásban jelentse be annak a hitelintézetnek az illetékes hatósága számára, amelyben befolyásoló részesedés megszerzésére vagy ilyen részesedés növelésére törekszik. […]

[…]

(6) Ha az illetékes hatóságok az értékelési időszakon belül nem ellenzik írásban az (1) bekezdésben említett szándékolt részesedésszerzést, akkor a szándékolt részesedésszerzést jóváhagyottnak kell tekinteni.

[…]

(8) A szavazati jogok vagy a tőkerészesedés közvetlen vagy közvetett megszerzése tekintetében a tagállamok nem szabhatnak meg az illetékes hatóságoknak történő bejelentésre vagy az azok általi jóváhagyásra vonatkozó, az ebben az irányelvben megállapítottnál szigorúbb követelményeket.

[…]”

4 A CRD IV irányelvnek az „Értékelési kritériumok” címet viselő 23. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A 22. cikk (1) bekezdésében előírt bejelentés és a 22. cikk (3) bekezdésében említett információ értékelésekor az illetékes hatóságok – a részesedésszerzés tárgyát képező hitelintézet hatékony, eredményes és prudens irányításának érdekében és a részesedést szerezni kívánó személynek a hitelintézetre gyakorolt valószínűsíthető befolyását figyelembe véve – az alábbi kritériumok alapján értékelik a részesedést szerezni kívánó személy alkalmasságát és a szándékolt részesedésszerzés pénzügyi megbízhatóságát:

a) a részesedést szerezni kívánó személy jóhírneve;

b) a tervezett részesedésszerzés eredményeképpen a hitelintézet üzleti tevékenységét irányító bármely vezető testületi tagnak és a felső vezetés bármely tagjának a 91. cikk (1) bekezdésében foglaltak szerinti jóhírneve, szaktudása, képességei és tapasztalata;

c) a részesedést szerezni kívánó személy pénzügyi megbízhatósága, különösen a részesedésszerzés tárgyát képező hitelintézetben folytatott és tervezett üzleti tevékenység típusával kapcsolatban;

[…]

(2) Az illetékes hatóságok csak akkor ellenezhetik a szándékolt részesedésszerzést, ha erre az (1) bekezdésben meghatározott kritériumok alapján észszerű okuk van, vagy ha a részesedést szerezni kívánó személy által szolgáltatott információ hiányos.

[…]”

B. Az 575/2013 rendelet

5 Az 575/2013 rendelet (5) preambulumbekezdése értelmében:

„E rendeletnek és a [2013/36/EU irányelvnek] együtt kell azt a jogi keretet alkotnia, amely a tevékenységekhez való hozzáférést és a felügyeleti keretet szabályozza, továbbá a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra […] vonatkozó prudenciális szabályokat tartalmazza. Ezért ezt a rendeletet az említett irányelvvel együtt kell értelmezni.”

6 E rendelet „Fogalommeghatározások” címet viselő 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) E rendelet alkalmazásában:

[…]

36. »befolyásoló részesedés«: olyan közvetlen vagy közvetett részesedés egy vállalkozásban, amely a tőke vagy a szavazati jogok legalább 10%-át képviseli, illetve amely lehetővé teszi számottevő befolyás gyakorlását annak a vállalkozásnak az irányítása felett;

[…]”

C. Az EFM-rendelet

7 Az Európai Központi Banknak a hitelintézetek prudenciális felügyeletére vonatkozó politikákkal kapcsolatos külön feladatokkal történő megbízásáról szóló, 2013. október 15-i 1024/2013/EU tanácsi rendelet (HL 2013. L 287., 63. o.; a továbbiakban: EFM-rendelet) (11) preambulumbekezdése értelmében:

„[…] [az Európai Unión belül] létre kell hozni a pénzügyi szolgáltatások belső piacának egészére vonatkozó, átfogó és részletes egységes szabálykönyvre épülő és egy egységes felügyeleti mechanizmusból, valamint a betétbiztosításra és a bankszanálásra vonatkozó új keretből álló […] bankuniót. […]”

8 E rendelet (22) preambulumbekezdése értelmében:

A hitelintézet-tulajdonosok folyamatos alkalmasságának és pénzügyi stabilitásának biztosítása érdekében, amennyiben új tulajdonos szándékozik jelentős részesedést szerezni egy hitelintézetben, úgy előzetesen meg kell vizsgálni a leendő új tulajdonos alkalmasságát. Az EKB mint uniós intézmény anélkül képes ilyen vizsgálatot végezni, hogy indokolatlan korlátozásokat szabna a belső piacra vonatkozóan. Ezért az EKB-t meg kell bízni a hitelintézetekben való jelentős részesedések megszerzésének és megszüntetésének vizsgálatával is, kivéve akkor, ha ezekre bankszanálással összefüggésben kerül sor.”

9 Az említett rendelet „Tárgy és hatály” címet viselő 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet a hitelintézetek biztonságához és hatékony és eredményes működéséhez, valamint az Unión és az egyes tagállamokon belül a pénzügyi rendszer stabilitásához való hozzájárulás céljából a hitelintézetek prudenciális felügyeletére vonatkozó szakpolitikákkal kapcsolatos külön feladatokkal bízza meg az EKB-t, mégpedig a szabályozási arbitrázs megakadályozása céljából a hitelintézetekkel szemben egyenlő bánásmódot alkalmazva a belső piaci egység és integritás maradéktalan tiszteletben tartása mellett.

[…]”

10 Ugyanezen rendelet 4. cikkének szövege a következő:

„(1) A 6. cikk keretén belül, e cikk (3) bekezdésével összhangban az EKB kizárólagos hatáskörébe tartozik a mechanizmusban részt vevő tagállamokban székhellyel rendelkező valamennyi hitelintézetre vonatkozó alábbi feladatok prudenciális felügyelet céljából történő végrehajtása:

[…]

c) a 15. cikk rendelkezéseire is figyelemmel a hitelintézetekben való befolyásoló részesedések megszerzésére és eladására vonatkozó értesítések értékelése, kivéve bankszanálás esetén;

[…]

(3) Az EKB-nak az e rendeletben rá ruházott feladatok elvégzése és a magas színvonalú felügyelet biztosítása céljából alkalmaznia kell a teljes vonatkozó uniós joganyagot, és amennyiben a vonatkozó uniós joganyag irányelvekből áll, az ezeket az irányelvet átültető nemzeti jogszabályokat. Amennyiben a vonatkozó uniós joganyag rendeletekből áll, illetve olyan területeken, ahol az említett rendeletek a tagállamok számára kifejezetten lehetőségeket ajánlanak fel, az EKB-nak alkalmaznia kell az e lehetőségeket érvényesítő nemzeti jogszabályokat.

[…]”

11 Ugyanezen rendeletnek „A minősített részesedésszerzés előzetes vizsgálata” címet viselő 15. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A 4. cikk (1) bekezdésének c) pontjában előírt kivételek sérelme nélkül, a mechanizmusban részt vevő tagállamok egyikében székhellyel rendelkező hitelintézetben való minősített részesedésszerzésről szóló értesítést és az ehhez kapcsolódó információkat a hitelintézet székhelye szerinti tagállam illetékes nemzeti hatóságainak kell benyújtani, a 4. cikk (3) bekezdésének első albekezdésében említett jogi aktusokon alapuló vonatkozó nemzeti jogszabályokban meghatározott követelményeknek megfelelően.

(2) Az illetékes nemzeti hatóság köteles megvizsgálni a részesedésszerzési javaslatot, és az EKB részére továbbítania kell az értesítést és egy – a 4. cikk (3) bekezdésének első albekezdésében említett jogi aktusokban meghatározott kritériumokon alapuló – határozati javaslatot arról, hogy kifogásolja, vagy nem kifogásolja a részesedésszerzést, és a 6. cikknek megfelelően támogatnia kell az EKB-t.

(3) Az EKB a vonatkozó uniós jogban meghatározott vizsgálati kritériumok alapján, az abban foglalt eljárás keretében és az abban meghatározott vizsgálati időszakon belül határozatot hoz arról, hogy kifogásolja-e a részesedésszerzést.”

II. A jogvita előzményei és a vitatott határozat

12 A Fininvest az olasz jog szerint alapított holdingtársaság, amelyben S. Berlusconi 61,21%-os tulajdonrésszel rendelkezik. A Fininvest a tőzsdén jegyzett vegyes pénzügyi holdingtársaság, a Mediolanum alaptőkéjének 30,1%-ával, a Fin. Prog. Italia pedig ugyanezen társaság alaptőkéjének 26,5%-ával rendelkezett. 2015. december 30-ig a Mediolanum 100%-os részesedéssel rendelkezett a Banca Mediolanum hitelintézetben.

13 A Corte suprema di cassazione (semmítőszék, Olaszország) 2013. augusztus 1-jén jogerőre emelkedett, S. Berlusconi adócsalás miatti büntetőjogi felelősségét megállapító 35729/13. sz. ítélete nyomán a Banca d'Italia (olasz nemzeti bank) a 2014. október 7-i határozatában (a továbbiakban: 2014. október 7-i határozat) megállapította, hogy S. Berlusconi már nem teljesíti a jóhírnév vonatkozásában az CRD IV irányelv 23. cikke (1) bekezdésének a) pontját átültető jogszabályban előírt feltételt. Következésképpen az olasz nemzeti bank e határozattal elrendelte a Fininvest Mediolanumban fennálló, 9,99%-ot meghaladó részesedésének az értékesítésért felelős vagyonkezelő létrehozásától számított 30 hónapon belül történő elidegenítését, és az ezen elidegenítés megvalósításához szükséges ideig felfüggesztette a Fininvest elidegenítendő részesedésekhez kapcsolódó szavazati jogának gyakorlását.

14 A S. Berlusconi és a Fininvest keresete alapján eljáró Consiglio di Stato (államtanács, Olaszország) 2015. december 4-én elrendelte az említett határozat végrehajtásának felfüggesztését, majd 2016. március 3-i ítéletével hatályon kívül helyezte azt (a továbbiakban: a Consiglio di Stato [államtanács] 2016. március 3-i ítélete).

15 Időközben, 2015. december 30-án a Mediolanum beolvadt leányvállalatába, a Banca Mediolanumba.

16 Az olasz nemzeti bank és az EKB úgy vélte, hogy ezen egyesülés folytán és a Consiglio di Stato (államtanács) 2016. március 3-i ítéletéből következően a Fininvest és S. Berlusconi befolyásoló részesedést szereztek a Banca Mediolanum tőkéjében, és felhívta őket, hogy a CRD IV irányelv 22. és azt követő cikkeit átültető nemzeti jogszabályoknak megfelelően jelentsék be e részesedésszerzést.

17 Mivel e felhívásnak nem tettek eleget, az olasz nemzeti bank 2016. augusztus 3-án úgy határozott, hogy hivatalból megindítja az említett részesedésszerzés értékelésére irányuló eljárást.

18 2016. október 15-én az olasz nemzeti bank az EFM-rendelet 15. cikkének (2) bekezdése alapján továbbította az EKB részére a szóban forgó befolyásoló részesedés megszerzőinek jóhírnevére vonatkozó elutasító véleményt tartalmazó határozati javaslatát, és felhívta az EKB-t, hogy emeljen kifogást a részesedésszerzéssel szemben.

19 A vitatott határozatban az EKB kifogást emelt a Fininvest és S. Berlusoni által a Banca Mediolanumban való befolyásoló részesedésszerzéssel szemben.

III. A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

20 A Törvényszék Hivatalához 2016. december 23-án benyújtott keresetlevelükkel a Fininvest és S. Berlusoni keresetet indított a vitatott határozat megsemmisítése iránt.

21 A Törvényszék a megtámadott ítélettel elutasította a keresetet.

IV. A Bíróság előtti eljárás és a fellebbezők kérelmei

22 A szinte azonos módon megfogalmazott fellebbezéseikben a Fininvest (C-512/22. P. sz. ügy) és S. Berlusconi (C-513/22. P. sz. ügy) azt kérték, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;

– következésképpen semmisítse meg a vitatott határozatot;

– másodlagosan helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, és az ügyet utalja vissza a Törvényszék elé;

– az EKB-t kötelezze a költségek viselésére, beleértve az elsőfokú eljárás költségeit is; és

– amennyiben a Bíróság szükségesnek ítéli, vizsgálat céljából rendelje el a Törvényszék előtt 2021. szeptember 16-án tartott tárgyalás jegyzőkönyvének és a tárgyalás hangfelvételének a Bíróság által megfelelőnek ítélt végrehajtási szabályok szerinti iratanyaghoz való csatolását.

23 A Bíróság a 2022. augusztus 29-i határozatával a szóbeli szakasz lefolytatása és az ítélethozatal céljából egyesítette a C-512/22. P. és C-513/22. P. sz. ügyeket.

24 S. Berlusconi halálát követően M. E. Berlusconi, P. S. Berlusconi, B. Berlusconi, E. Berlusconi és L. Berlusconi 2023. november 6-i levelükben úgy nyilatkoztak, hogy az elhunyt jogutódjaiként folytatják a C-513/22. P. sz. eljárást.

V. Az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránti kérelmekről

25 A Bíróság Hivatalához 2024. június 13-án érkezett kérelmében az EKB a Bíróság eljárási szabályzatának 83. cikke alapján a szóbeli szakasz újbóli megnyitását kérte.

26 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság – eljárási szabályzata 83. cikkének megfelelően – a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amelyet az érdekeltek nem vitattak meg (2018. március 6-i Achmea ítélet, C-284/16, EU:C:2018:158, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

27 Kérelmének alátámasztására az EKB előadja, hogy a főtanácsnok az indítványában olyan új elemre, nevezetesen a közvetett befolyásoló részesedés önálló uniós jogi fogalmának fennállására támaszkodott, amelyet a felek nem vitattak meg.

28 A jelen esetben az ügyet nem olyan érv alapján kell eldönteni, amelyet a felek nem vitattak meg. A felek ugyanis mind a Törvényszék előtti elsőfokú eljárásban, mind az első fellebbezési jogalapok keretében nyilatkozhattak az uniós jog értelmében vett „befolyásoló részesedés” fogalmáról, valamint a Fininvest és S. Berlusconi Banca Mediolanumban való részesedésének közvetlen vagy közvetett jellegéről.

29 Következésképpen, a főtanácsnok meghallgatását követően, el kell utasítani az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránti kérelmet.

30 A Bíróság Hivatalához 2024. július 15-én érkezett kérelmükben S. Berlusconi jogutódjai és a Fininvest szintén a szóbeli szakasz újbóli megnyitását kérték annak érdekében, hogy állást tudjanak foglalni a szóbeli szakasz újbóli megnyitása iránt az EKB által benyújtott kérelem, valamint az ezen intézmény által az e kérelemben előterjesztett új érvek tekintetében.

31 Tekintettel ugyanakkor arra, hogy az EKB-nak a szóbeli szakasz újbóli megnyitása iránti kérelme elutasításra került, a S. Berlusconi jogutódjai és a Fininvest által a szóbeli szakasz újbóli megnyitása iránt benyújtott kérelmet, a főtanácsnok meghallgatását követően, szintén el kell utasítani.

VI. A fellebbezésekről

A. A fellebbezések elfogadhatóságáról

1. A felek érvei

32 Az EKB először is arra hivatkozik, hogy S. Berlusconi 2018-ban történt mentesítése lehetővé tette ez utóbbi számára, hogy a Banca Mediolanum tőkéjében való befolyásoló részesedésszerzés engedélyezésére irányuló új kérelem keretében kérje a jóhírnevének újraértékelését. E mentesítés következésképpen megfosztja a fellebbezőket a vitatott határozat, valamint a megtámadott ítélet megsemmisítéséhez fűződő érdeküktől, a fellebbezésüket pedig elfogadhatatlanná teszi.

33 Másodszor, az EKB úgy véli, hogy a fellebbezések, amelyekben a fellebbezők a Törvényszék által már elutasított érvek megismétlésére szorítkoznak, szintén elfogadhatatlanok.

34 A fellebbezők azt kérik, hogy a Bíróság utasítsa el a jelen elfogadhatatlansági kifogást.

2. A Bíróság álláspontja

35 Először is emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a felperes eljáráshoz fűződő érdekének – a kereset tárgyára tekintettel – a kereset benyújtásakor kell fennállnia, ellenkező esetben a kereset elfogadhatatlannak minősül. E jogvita tárgyának – az eljáráshoz fűződő érdekhez hasonlóan – a bírósági határozat kihirdetéséig fenn kell maradnia, ellenkező esetben a kereset okafogyottá válik; a fennmaradás pedig azt feltételezi, hogy a kereset, vagy adott esetben a fellebbezés az eredményénél fogva alkalmas arra, hogy az azt kezdeményező fél számára előnnyel járjon (2023. szeptember 7-i Versobank kontra EKB ítélet, C-803/21 P, EU:C:2023:630, 159. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 E tekintetben az EKB azt állítja, hogy S. Berlusconi 2018-ban történt mentesítése lehetővé teszi a fellebbezők számára, hogy a Banca Mediolanum tőkéjében való befolyásoló részesedésszerzés engedélyezésére irányuló új kérelem keretében kérjék S. Berlusconi jóhírnevének újraértékelését, és következésképpen megfosztotta őket a vitatott határozat megsemmisítéséhez fűződő érdeküktől. Mivel e mentesítésre a fellebbezések benyújtása előtt került sor, azok az előző pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapján elfogadhatatlanok.

37 Ugyanakkor az EKB állításával ellentétben S. Berlusconi mentesítése nem ugyanazt az előnyt biztosítja a fellebbezők számára, mint a vitatott határozat megsemmisítése.

38 Egyrészt ugyanis, még ha feltételezzük is, hogy S. Berlusconi mentesítése megszünteti azt az indokot, amely miatt az EKB a vitatott határozattal kifogást emelt az ellen, hogy a felperesek befolyásoló részesedést szerezzenek a Banca Mediolanum tőkéjében, ugyanakkor nem szünteti meg ezt a határozatot, ellentétben azzal a hatással, amelyet az említett határozatnak a Bíróság általi megsemmisítése eredményezne.

39 Másrészt, míg a vitatott határozatot megsemmisítése esetén úgy kellene tekinteni, mint amely soha nem létezett, S. Berlusconi mentesítése csak a határozat meghozatalának időpontjától, azaz 2018-tól fejti ki joghatásait.

40 A fentiekből az következik, hogy el kell utasítani az arra alapított elfogadhatatlansági kifogást, hogy S. Berlusconi mentesítése megfosztotta a felpereseket a vitatott határozattal szembeni eljáráshoz fűződő érdeküktől.

41 Másodszor emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az a fellebbezés, amely valójában csak a Törvényszékhez benyújtott keresetlevél újbóli megvizsgálására irányul, a Bíróság alapokmányának 56. cikke értelmében nem tartozik a Bíróság hatáskörébe (lásd ebben az értelemben: 2024. június 11-i Bizottság kontra Deutsche Telekom ítélet, C-221/22 P, EU:C:2024:488, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Ugyanakkor, ha a fellebbező az uniós jognak a Törvényszék általi értelmezését vagy alkalmazását kifogásolja, az elsőfokú eljárásban megvizsgált jogkérdések a fellebbezés keretében újból vita tárgyát képezhetik. Ha ugyanis a fellebbező ily módon nem alapíthatná fellebbezését a Törvényszék előtt már előadott jogalapokra és érvekre, a fellebbezési eljárás részben értelmét vesztené. A fellebbező ezenkívül előterjeszthet olyan fellebbezést, amelyben a megtámadott ítéletből következő olyan jogalapokra hivatkozik, amelyek ezen ítélet jogi megalapozottságának kifogásolására irányulnak (2024. június 11-i Bizottság kontra Deutsche Telekom ítélet, C-221/22 P, EU:C:2024:488, 28. és 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

43 A jelen ügyben, ellentétben azzal, amit az EKB egyébként anélkül állít, hogy a tekintetben indokolással szolgálna, a fellebbezők pontosan megjelölik a megtámadott ítélet kifogásolt elemeit, valamint azokat az indokokat, amelyek miatt az álláspontjuk szerint téves jogalkalmazáson alapul, tehát nem az általuk a Törvényszék előtt előadott érvek puszta megismétlésére szorítkoznak.

44 Az EKB által hivatkozott első elfogadhatatlansági kifogást tehát el kell utasítani.

B. Az ügy érdeméről

45 A szinte azonos tartalommal megfogalmazott fellebbezéseik alátámasztására a fellebbezők tizenegy jogalapra hivatkoznak, amelyek az első hat jogalap tekintetében a Törvényszék által a vitatott határozat értékelése során elkövetett téves jogalkalmazásra, a hetedik és a nyolcadik jogalap tekintetében az e határozat elfogadására irányuló eljárás szabályszerűségének a Törvényszék általi értékelése során elkövetett téves jogalkalmazásra, a kilencedik, tizedik és tizenegyedik jogalap tekintetében pedig arra vonatkoznak, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor egyes előterjesztett jogalapokat és az elé terjesztett dokumentumok egy részét elfogadhatatlannak nyilvánította.

1. Az első fellebbezési jogalapokról

a) Az elfogadhatóságról

46 Az EKB előadja, hogy az első jogalapok, amelyek lényegében azon alapulnak, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a fellebbezők 2016-ban befolyásoló részesedést szereztek a Banca Mediolanum tőkéjében, nem fogadhatók el, mivel azok egy tény Törvényszék általi értékelésének, valamint e ténynek az alkalmazandó nemzeti jog alapján történő minősítése megkérdőjelezésére irányulnak.

47 Az állandó ítélkezési gyakorlatból kétségtelenül az következik, hogy a tények és bizonyítékok értékelése – az elferdítésük esetét kivéve – nem minősül jogkérdésnek, amelyet mint ilyet a fellebbezés keretében a Bíróságnak felül kell vizsgálnia (2023. szeptember 28-i Changmao Biochemical Engineering kontra Bizottság ítélet, C-123/21 P, EU:C:2023:708, 121. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az sem vitatott, hogy ugyanezen fenntartás mellett a tényeknek az e jog értelmezését igénylő nemzeti jog alapján történő minősítése sem tartozik a Bíróság hatáskörébe (2024. január 18-i Jenkinson kontra Tanács és társai ítélet, C-46/22 P, EU:C:2024:50, 107. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48 Ugyanakkor, amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 49. pontjában helyesen rámutatott, a hitelintézetben való befolyásoló részesedésszerzés fogalma az uniós jog önálló fogalma. Ez abból következik, hogy sem a „befolyásoló részesedésnek” az 575/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdése 36. pontjában szereplő meghatározása, sem az EFM-rendelet 15. cikke, sem a CRD IV irányelvnek az ilyen részesedésszerzés ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokat megállapító 22. cikke nem tartalmaz utalást a nemzeti jogra. Ez az uniós jogalkotónak abból a céljából is kitűnik, amely – amint az többek között az EFM-rendelet (11) preambulumbekezdéséből és 1. cikkéből következik – a pénzügyi rendszer, különösen – amint azt e rendelet (22) preambulumbekezdése előírja – a hitelintézetekben való jelentős, úgynevezett „befolyásoló” részesedésszerzés harmonizált prudenciális felügyeletének bevezetése.

49 Következésképpen a Törvényszék azon megállapítását, amely szerint a fellebbezők 2016-ban befolyásoló részesedést szereztek a Banca Mediolanumban, nem e körülmény alkalmazandó nemzeti jog alapján történő minősítésének, és nem is ténybeli értékelésnek, hanem az említett körülmény Törvényszék általi, egy uniós jogi fogalomra tekintettel való minősítésének kell tekinteni.

50 Márpedig a Bíróság a fellebbezés keretében nemcsak arra rendelkezik hatáskörrel, hogy felülvizsgálja a Törvényszék által a „befolyásoló részesedés” CRD IV irányelv értelmében vett fogalmához hasonló uniós jogi fogalmakra vonatkozóan elfogadott értelmezést, valamint valamely ügylet e fogalom alapján történő minősítését, hanem arra is, hogy a jelen ítélet 47. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra tekintettel megvizsgálja, hogy a Törvényszék elferdítette-e az e minősítés alapjául szolgáló tényeket vagy bizonyítékokat, amint arra egyébként a fellebbezők a fellebbezések első jogalapjai keretében több alkalommal hivatkoznak.

51 Az EKB által felhozott elfogadhatatlansági kifogást tehát el kell utasítani.

b) Az ügy érdeméről

1) A felek érvei

52 Első jogalapjaik első részében a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszéknek arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy az engedélyezési eljárás nem indítható meg, mivel a megtámadott ítélet 81. pontjában megállapította, hogy a Fininvest és e társaságon keresztül S. Berlusconi a Fin. Prog. Italiával kötött részvényesi megállapodás útján közös irányítást gyakorolt a Banca Mediolanum felett.

53 Első jogalapjaik második részében a fellebbezők arra hivatkoznak, hogy a Törvényszék annak megállapításával, hogy a Fininvestnek a Banca Mediolanumban fennálló 30,16%-os részesedését az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozata 9,99%-os részesedésre csökkentette, és a Consiglio di Stato (államtanács) 2016. március 3-i ítéletét követően az ismét befolyásoló részesedéssé vált, a megtámadott ítéletben elferdítette a tényeket, és több tekintetben tévesen alkalmazta a jogot.

54 Először is, a Törvényszék a megtámadott ítélet 72. pontjában tévesen állapította meg, hogy az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozata 9,99%-ra csökkentette a Fininvestnek a Banca Mediolanumban fennálló 30,16%-os befolyásoló részesedését. E 30,16%-os befolyásoló részesedés, jóllehet átmenetileg elidegenítésre kötelezés hatálya alá és a szavazati jogok gyakorlásának egyidejű tilalma alá tartozott, továbbra is befolyásoló részesedés maradt.

55 Ami az elidegenítési kötelezettséget illeti, nyilvánvaló, hogy amíg az elidegenítés nem történt meg, ez a megbízás nem változtatta meg a Fininvest befolyásoló részesedésének mértékét. Márpedig erre az elidegenítésre soha nem került sor.

56 Ami a szavazati jogokat illeti, azok korlátozása a felpereseknek a Banca Mediolanumban fennálló befolyásoló részesedését szintén nem érintette.

57 Másodszor, ezen első hiba a Törvényszék által a megtámadott ítélet 73. pontjában elkövetett második hibához vezetett. Ugyanis, jóllehet az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozatát követően és a Banca Mediolanumba való beolvadásával létrejött egyesülés időpontjáig a Fininvest 30,16%-os befolyásoló részesedéssel rendelkezett a Mediolanumban, a felperesek szerint ezen egyesülést követően a Fininvest csupán a Banca Mediolanum részvényei 9,99%-ának a közvetlen tulajdonosává válhatott. A Fininvest ezzel szemben ugyanazzal a 30,16%-os befolyásoló részesedéssel rendelkezett, mint amely korábban is, és amelynek elidegenítésére soha nem került sor.

58 Harmadszor, mivel az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozata nem alakította át a Fininvest 30,16%-os befolyásoló részesedését 9,99%-os nem befolyásoló részesedéssé, és mivel az említett egyesülés e részesedést változatlanul hagyta, a Törvényszék a megtámadott ítélet 76. pontjában annak megállapítása tekintetében is tévedett, hogy a Fininvest a Consiglio di Stato (államtanács) 2016. március 3-i ítélete következtében visszaszerezte a Banca Mediolanumban fennálló 30,16%-os befolyásoló részesedését. Ez utóbbi ítélet nem befolyásolhatta a részesedés mértékét. Mindenesetre a jogellenes határozatot megsemmisítő ítélet nem tartalmazhat kisajátítási aktust. A Consiglio di Stato (államtanács) 2016. március 3-i ítélete tehát semmilyen jogot nem keletkeztetett, csupán megsemmisítette az elidegenítési kötelezettséget.

59 Első jogalapjaik harmadik részében a fellebbezők azt állítják, hogy – amint az az alábbiakban kifejtett érvekből kitűnik – a Törvényszék jogellenesen helyettesítette a saját indokolásával a vitatott határozat kibocsátójának indokolását.

60 Első jogalapjaik negyedik részében a fellebbezők kifejtik, hogy a Törvényszék megsértette az EFM-rendelet 4. cikkének (3) bekezdését, a 2015. május 12-i decreto legislativo n. 72-vel (72. sz., felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet) módosított, 1993. szeptember 30-i decreto legislativo n. 385 – Testo unico delle leggi in materia bancaria e creditizia (a bankokról és a hitelintézetekről szóló törvényi rendelkezések egységes szövegéről szóló 385. sz., felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet, a GURI 1993. szeptember 1-i 230. számának rendes melléklete; a továbbiakban: TUB) 19. cikkét és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében rögzített lojális együttműködés elvét azáltal, hogy figyelmen kívül hagyta a nemzeti jogokra való „kifejezett hivatkozás” fennállását, ebből következően pedig hogy a „befolyásoló részesedés megszerzése” fogalmának értelmezése során kizárta az olasz jog alkalmazását.

61 Ez a téves jogalkalmazás érvénytelenné teszi a megtámadott ítéletet, mivel ha a Törvényszék az olasz jogot alkalmazta volna, nem tekinthette volna a részesedés „jogi struktúrájának megváltozását” kisajátítási aktusnak.

62 Ezenkívül, mivel a vitatott határozatban az EKB kifejezetten megállapította, hogy a „befolyásoló részesedésszerzés” fogalmának meghatározásához az olasz jog biztosítja a jogalapot, a Törvényszék a saját indokolásával helyettesítette a vitatott határozat kibocsátójának indokolását, és e tekintetben megsértette a kontradiktórius eljárás elvét.

63 Első jogalapjaik ötödik része szerint a „befolyásoló részesedés megszerzése” fogalmának olyan értelmezését, amely szerint az magában foglalja „a részesedés jogi szerkezetében bekövetkező változást”, sem a CRD IV irányelv, sem az EFM-rendelet szövege, sem az általános nyelvhasználat, sem pedig a szóban forgó szabályozás által követett célok nem támasztják alá. A CRD IV irányelv és az EFM-rendelet ugyanis előzetes értékelést vezetett be minden olyan személy alkalmassága tekintetében, aki hitelintézetben kíván részesedést szerezni. Márpedig a már birtokolt részesedés „jogi szerkezetében bekövetkező esetleges változások” – mint a jelen ügyben is – egyáltalán nem járnak azzal, hogy e részesedés tulajdonosa tekintetében bármilyen változás állna be.

64 Ezenkívül valamely részesedés „jogi szerkezetében bekövetkező változásnak” a Törvényszék által megalkotott új fogalma ellentétes a jogbiztonság elvével, mivel e fogalomnak nincs az uniós jogban meghatározott jelentése, és azt a Törvényszék szerint nem lehet a tagállamok jogának alkalmazásával értelmezni.

65 Végül, mivel „befolyásoló részesedésszerzés” Törvényszék által elfogadott fogalma nem egyezik meg a vitatott határozatban szereplővel, a feleknek nem volt lehetőségük annak megvitatására.

66 Első jogalapjaik hatodik részében a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék annak megállapításával, hogy a Fininvest olyan befolyásoló részesedést szerzett, amely engedélyköteles, mivel a Banca Mediolanumban fennálló közvetett befolyásoló részesedése közvetlenné vált, megsértette a CRD IV irányelv 22. cikkét és a TUB 22. cikkét.

67 A bankok prudenciális felügyeletére vonatkozó szabályozás ugyanis a CRD IV irányelv 22. cikke (1) bekezdésének megfelelően sem az uniós jogban, a TUB 22. cikkének megfelelően pedig sem pedig a nemzeti jogban nem tulajdonít jelentőséget a közvetlen befolyásoló részesedés és a

közvetett befolyásoló részesedés között a megtámadott ítéletben tett különbségtételnek, mivel e szabályozás a befolyásoló részesedésnek a végső tulajdonosig való visszavezetésére irányul, függetlenül attól, hogy vannak-e közvetítők.

68 Ezenkívül a Törvényszék által a közvetlen és a közvetett részesedés között tett különbségtétel S. Berlusconi tekintetében teljesen irreleváns. S. Berlusconi ugyanis az egyesülést és a Consiglio di Stato (államtanács) 2016. március 3-i ítéletét megelőzően és azt követően is megőrizte közvetett részesedését a Banca Mediolanumban.

69 Az EKB úgy véli, hogy az első jogalapok első része megalapozatlan. A Törvényszék a megtámadott ítélet 81. pontjában csupán egy háttérkörülményre való hivatkozásra szorítkozott.

70 Az első jogalapok második részére válaszul az EKB fenntartja, hogy a felperesek az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozatát követően mindenesetre nem rendelkeztek befolyásoló részesedéssel, és hogy e befolyásoló részesedés megszerzésére az egyesülés és a Consiglio di Stato (államtanács) 2016. március 3-i ítélete folytán került sor. Mindemellett az alkalmazandó nemzeti jog alapján a felperesek Mediolanumban fennálló részesedése nem minősült a Banca Mediolanumban fennálló közvetett befolyásoló részesedésnek, mivel a Mediolanum nem állt a felperesek kizárólagos ellenőrzése alatt.

71 Az első jogalapok harmadik részét illetően a Törvényszék nem helyettesítette a vitatott határozat kibocsátójának indokolását a saját indokolásával. Az EKB és a Törvényszék álláspontja közötti egyetlen különbség a háttér leírásában áll, amely nem befolyásolja a *ratio decidendit*.

72 Az első jogalapok negyedik része szintén megalapozatlan. Ugyanis a „szerzés” fogalma mind a szöveg szerinti, mind a rendszertani értelmezés alapján szükségszerűen önálló jelentéssel bír az uniós jogban, ugyanúgy, mint a „befolyásoló részesedésszerzés” összetett fogalma. Mindenesetre, ha a Törvényszék az olasz jogszabályokat alkalmazta volna, azt is megállapította volna, hogy a fellebbezők befolyásoló részesedést szereztek.

73 Az első jogalapok ötödik részére válaszul az EKB arra hivatkozik, hogy a Törvényszék kifejtette, hogy az egyesülést követően a Mediolanum már nem ékelődött a fellebbezők és a Banca Mediolanum közé, és így „e részesedés közvetett ellenőrzésének mértéke” megváltozott. Következésképpen a részesedés „jogi szerkezetében” bekövetkezett változásokra való hivatkozással a Törvényszék különbséget kívánt tenni egyrészt a fellebbezők és a Banca Mediolanum közötti, a Mediolanum közvetítésével fennálló kapcsolat, másrészt pedig a Mediolanumnak a Banca Mediolanumba történő beolvadását követően fennálló kapcsolatuk között.

74 Az első jogalapok hatodik részét is el kell utasítani, mivel az azon a téves előfeltevésen alapul, hogy S. Berlusconi mindig is közvetett befolyásoló részesedéssel rendelkezett a Banca Mediolanumban.

75 Az Európai Bizottság úgy véli, hogy az első jogalapok első részét, amelyben a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék helyesen állapította meg, hogy S. Berlusconi és a Fininvest már az egyesülést megelőzően részvényesi megállapodás révén közös irányítást gyakorolt a Banca Mediolanum felett, el kell utasítani, mivel nem a megtámadott ítélettel kapcsolatos bírálatról van szó. Mindenesetre ez a körülmény nem releváns azon kérdés eldöntése szempontjából, hogy az egyesülés új, bejelentési kötelezettséggel járó részesedéshez vezetett-e. Fontos szempont, hogy a Fininvest és S. Berlusconi Banca Mediolanumban való részesedését, amint azt a vitatott határozat 5. melléklete kimondja, korábban soha nem vetették alá a felügyeleti hatóság értékelésének.

76 Az első jogalapok második részében kifejtett kifogások hatástalanok, mivel olyan indokokra vonatkoznak, amelyek nem szolgálnak alapul a megtámadott ítélet rendelkező részének. Ezenkívül azok nem relevánsak. Másodlagosan, ha a Bíróság a tények elferdítését állapítaná meg, hatályon kívül helyezhetné a megtámadott ítéletet annyiban, amennyiben a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozatát követően a fellebbezőknek a Banca Mediolanumban fennálló közvetett részesedése már nem minősül befolyásoló részesedésnek, és az első fokon benyújtott kereset elbírálása során elutasíthatná e kereset első jogalapját, megállapítva, hogy a Fininvest és S. Berlusconi az egyesülést és a Consiglio di Stato (államtanács) 2016. március 3-i ítéletét követően első alkalommal szerzett közvetlen részesedést a Banca Mediolanumban.

77 Az első jogalapok arra alapított harmadik része, hogy a Törvényszék a „befolyásoló részesedésszerzés” fogalmának értelmezését illetően a vitatott határozat indokolását a saját indokolásával helyettesítette, ténybelileg megalapozatlan.

78 Az első jogalapok negyedik része két teljesen különböző kérdést mos össze: az első azon jogra vonatkozik, amelynek alkalmazására az EKB köteles volt, nevezetesen az EFM-rendelet 4. cikkének (3) bekezdése értelmében a „teljes vonatkozó uniós joganyag, és amennyiben a vonatkozó uniós joganyag irányelvekből áll, az ezen irányelveket átültető nemzeti jogszabályok”; a második az EFM-rendelet 15. cikke értelmében vett „befolyásoló részesedésszerzés” fogalmának értelmezésére vonatkozik.

79 A megtámadott ítélet 44. pontjában hivatkozott állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezésben foglalt kifejezéseket az egész Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni. Az EFM-rendelet és a CRD IV irányelv fent hivatkozott rendelkezéseinek puszta átolvasása megerősíti a megtámadott ítélet 45. pontjában helyesen tett megállapítást, miszerint e rendelkezések egyáltalán nem tartalmaznak a tagállamok jogára történő hivatkozást. Ebből az következik, hogy a „befolyásoló részesedésszerzés” fogalmát önálló uniós jogi fogalomnak kell tekinteni, amelyet az összes tagállamban egységesen kell értelmezni.

80 Ami a „befolyásoló részesedés megszerzése” fogalmának Törvényszék általi téves értelmezését illeti, a fellebbezők kifogásai megtévesztő módon a „jogi szerkezetében bekövetkező változás” kifejezés Törvényszék általi használatára összpontosítanak. Ugyanakkor a Törvényszék strukturáltabb és pontosabb érvelése, amint az a megtámadott ítélet 78–81. pontjának objektív olvasatából kitűnik, kifejezetten a közvetett befolyásoló részesedés közvetlen befolyásoló részesedéssé való átalakítására vonatkozik. Az a kifogás, amely szerint a Törvényszék által elfogadott értelmezés ellentétes a jogbiztonság elvével, tehát nem megalapozott.

81 Legfeljebb azt lehetne elfogadni, hogy az arányosság elvének tiszteletben tartása mellett a meglévő részvényes csoportján belül végrehajtott olyan csoporton belüli ügyletek, amelyek nem járnak a pénzügyi intézmény közvetlen vagy végső részvényesi szerkezetének tényleges vagy lényeges megváltozásával, mentesülnek a bejelentési kötelezettség és a felügyeleti hatóság ellenőrzése alól, de csak azzal a feltétellel, hogy legalább egy értékelést korábban már elvégeztek. Az európai felügyeleti hatóságok 2008. évi közös iránymutatásai (CEBS/2008/214; CEIOPS 3L 3 19/08; CESR/08 543b) is ekként fogalmaznak. A jelen ügyben a Fininvest és S. Berlusconi Banca Mediolanumban fennálló részesedése tekintetében soha nem folytattak le értékelést.

82 Az első jogalapok hatodik részében a felperesek a közvetlen és a közvetett részesedés közötti különbségtételt kifogásolják, arra hivatkozva, hogy az nincs hatással a befolyásoló részesedés fennállására.

83 Kétségtelen, hogy az európai és az olasz szabályozás előírja mind a közvetlen, mind pedig a közvetett befolyásoló részesedésszerzések ellenőrzését. Ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy a részesedés jellege és módja ne bírna jelentőséggel. A CRD IV irányelv 23. cikke (1) bekezdésének megfelelően ugyanis az értékelés során figyelembe kell venni többek között a részesedést szerezni kívánó személy valószínűsíthető befolyását és a tervezett részesedésszerzés megbízhatóságát, mivel a részesedés jellege és jogi szerkezete befolyásolhatja ezen kritériumokat.

84 Az a körülmény, hogy S. Berlusconi részesedése közvetett maradt, szintén nem releváns. A Fininvest részesedésének közvetlen részesedéssé válásával a részesedés jellegében és jogi szerkezetében is változás következett be.

2) A Bíróság álláspontja

85 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a CRD IV irányelv, amely a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletét szabályozza, többek között előírja a hitelintézetekben való befolyásoló részesedésszerzés ellenőrzését.

86 Az 575/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 36. pontja, amelyre a CRD IV irányelv 3. cikke (1) bekezdésének 33. pontja hivatkozik, a befolyásoló részesedés fogalmát úgy határozza meg, mint „olyan közvetlen vagy közvetett részesedés egy vállalkozásban, amely a tőke vagy a szavazati jogok legalább 10%-át képviseli, illetve amely lehetővé teszi számottevő befolyás gyakorlását annak a vállalkozásnak az irányítása felett”.

87 A CRD IV irányelv 22. cikkének (1) bekezdése annak előírására kötelezi a tagállamokat, hogy „minden olyan természetes vagy jogi személy […], aki döntést hozott befolyásoló részesedésnek egy hitelintézetben való közvetlen vagy közvetett megszerzéséről vagy egy hitelintézetben meglévő befolyásoló részesedésnek a közvetlen vagy közvetett további növeléséről, hogy […] [ezt a döntést] a részesedés megszerzése előtt írásban jelentse be […] az illetékes hatósága számára”.

88 Az EFM-rendelet 15. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy a befolyásoló részesedészerzésre irányuló kérelmet az illetékes nemzeti hatóság bírálja el, amely határozati javaslatot nyújt be az EKB-nak. E rendelet 15. cikkének (3) bekezdése értelmében az EKB jogosult annak eldöntésére, hogy kifogásolja-e a befolyásoló részesedésszerzést, vagy sem.

89 A CRD IV irányelv 23. cikkének (1) bekezdése értelmében a részesedést szerezni kívánó személy alkalmasságának és a szándékolt részesedésszerzés pénzügyi megbízhatóságának értékelésekor az érintett hitelintézet hatékony, eredményes és prudens irányításának biztosítása érdekében több kritériumot kell figyelembe venni, köztük „a részesedést szerezni kívánó személy jóhírnevét”.

90 Az olasz nemzeti bank megkeresése nyomán eljáró EKB kifogást emelt a Fininvest és S. Berlusconi Banca Mediolanumban való befolyásoló részesedésszerzésével szemben, arra hivatkozva, hogy S. Berlusconi nem felelt meg a jóhírnév követelményének.

91 Az elsőfokú eljárásban előterjesztett első jogalap keretében a felperesek vitatták, hogy 2016-ban befolyásoló részesedést szereztek volna a Banca Mediolanumban. A Törvényszék e jogalapot olyan indokok alapján utasította el, amelyeket a fellebbezők a fellebbezésük első jogalapjaiban vitattak.

92 Fellebbezésük első jogalapjaival a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék tévedett annak megállapításakor, hogy 2016-ban befolyásoló részesedést szereztek a Banca Mediolanumban.

93 Ezen első jogalapoknak az elsőként vizsgálandó második részében a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék azáltal, hogy a megtámadott ítélet 72., 73. és 76. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Banca Mediolanumban fennálló részesedésük 2016-ban nőtt, elferdítette a jogvita tényállását, és tévesen alkalmazta a jogot.

94 Amint az a jelen ítélet 47. pontjában megállapításra került, kizárólag a Törvényszék rendelkezik hatáskörrel a tényállás megállapítására és értékelésére. Ezen értékelés tehát – e bizonyítékok elferdítésének esetét kivéve – nem minősül a fellebbezés keretében eljáró Bíróság felülvizsgálata alá tartozó jogkérdésnek. Az elferdítésnek nyilvánvalóan ki kell tűnnie az ügy irataiból, anélkül hogy szükség lenne a tényállás újbóli értékelésére (lásd ebben az értelemben: 2020. június 25-i Satcen kontra KF ítélet, C-14/19 P, EU:C:2020:492, 104. és 105. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

95 A Törvényszék a megtámadott ítélet 72. pontjában megállapította, hogy az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozatát követően, amellyel ez utóbbi elrendelte a fellebbezőknek a Mediolanumban fennálló, 9,99%-ot meghaladó részesedéseik elidegenítését, és felfüggesztette az e részesedésekhez kapcsolódó szavazati jogaikat, a fellebbezőknek a Banca Mediolanumban fennálló közvetett részesedése 9,99%-ra csökkent, következésképpen azok elveszítették az e hitelintézetben korábban birtokolt befolyásoló részesedésüket. A megtámadott ítélet 73. pontjában a Törvényszék ennek megfelelően megállapította, hogy a Mediolanumnak a Banca Mediolanumba való 2015. december 30-i beolvadását követően a Fininvest a Banca Mediolanum részvényeinek csupán 9,99%-a tekintetében vált közvetlen tulajdonossá. A Törvényszék ebből a megtámadott ítélet 76. pontjában azt a következtetést vonta le, hogy az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozatának a Consiglio di Stato (államtanács) 2016. március 3-i ítéletével történő megsemmisítése következtében a Fininvest a Banca Mediolanum részvényei 30,16%-ának közvetlen tulajdonosává vált, tehát befolyásoló részesedést szerzett.

96 Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a 2014. október 7-i határozat, amelyben az olasz nemzeti bank elrendelte a felperesek Mediolanumban fennálló, 9,99%-ot meghaladó részesedésének elidegenítését, önmagában nem eredményezte e részesedés csökkenését. E határozat ugyanis azt írta elő, hogy az átruházásnak 30 hónapon belül egy értékesítéssel megbízott vagyonkezelő közvetítésével kell megtörténnie. Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának 43. pontjában rámutatott, abban az időpontban, amikor a Consiglio di Stato (államtanács) a 2016. március 3-i ítéletével megsemmisítette az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozatát, a Fininvestnek a Banca Mediolanumban fennálló 30,16%-os részesedését megtestesítő részvények továbbra is az előbbi társaság kezében voltak, és azokat nem ruházták át egyetlen vevőre sem. Amint arra a főtanácsnok az indítványának 44. pontjában rámutatott, az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozatának egyetlen hatása az elidegenítési kötelezettség hatálya alatt álló részvényekhez kapcsolódó szavazati jogok felfüggesztése volt.

97 Ebből az következik, hogy a Törvényszék elferdítette az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozatának tartalmát.

98 A Törvényszék ugyanis nyilvánvalóan tévesen értelmezte az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozatának hatályát, amikor összekeverte az abban foglalt, a fellebbezőket a Mediolanumban fennálló, 9,99%-ot meghaladó részesedésük elidegenítésére kötelező meghagyást és magát e részesedések elidegenítését, amely egyedüliként vezethetett a részesedésük csökkentéséhez, jóllehet e meghagyást a Consiglio du Stato (államtanács) általi megsemmisítésének időpontjában még nem hajtották végre.

99 Ebből az következik, hogy – amint azt a fellebbezők állítják – a Törvényszék elferdítette a tényeknek a megtámadott ítélet 72. pontjában szereplő értékelését, amely szerint az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozata 9,99%-ra csökkentette a fellebbezők Mediolanumban fennálló részesedését.

100 Következésképpen szintén elferdítette azokat a következtetéseket, amelyeket a Törvényszék ezen értékelésből a megtámadott ítélet 73., 76. és 77. pontjában vont le, nevezetesen egyrészt az, hogy a Mediolanumnak a Banca Mediolanumba való beolvadását követően a Fininvest a Banca Mediolanum részvényeinek csupán 9,99%-a tekintetében vált közvetlen tulajdonossá, másrészt pedig, hogy az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozatának a Consiglio di Stato (államtanács) 2016. március 3-i ítéletével történő megsemmisítése miatt ismét 30,16%-os mértékű befolyásoló részesedést szerzett a Banca Mediolanumban.

101 Ezenkívül a Törvényszéknek a Consiglio di Stato (államtanács) 2016. március 3-i ítélete hatályára vonatkozó, a megtámadott ítélet 76. pontjában szereplő értékelése téves jogalkalmazáson alapul. Ugyanis bármilyen legyen is az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozatának hatálya, e határozatnak a Consiglio di Stato (államtanács) 2016. március 3-i ítéletével történő megsemmisítése – amint arra a fellebbezők hivatkoznak – azzal a hatással járt, hogy ez utóbbiakat visszahelyezték az említett határozat előtti helyzetükbe, vagyis – amint azt maga a Törvényszék is elismerte a megtámadott ítélet 71. pontjában – a Banca Mediolanumban befolyásoló részesedéssel rendelkezők helyzetébe, nem pedig azzal, hogy ezáltal részükről ilyen részesedés megszerzésére került sor.

102 A fentiekből az következik, hogy a fellebbezők megalapozottan állítják, hogy a Törvényszék elferdítette a jogvita tényállását, és tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a Consiglio di Stato (államtanács) 2016. március 3-i ítéletét követően nőtt a Banca Mediolanumban fennálló részesedésük.

103 Ennélfogva az első jogalapok második részének helyt kell adni.

104 Az első jogalapok ezt követően együttesen vizsgálandó ötödik és hatodik részében a fellebbezők azt állítják, hogy a megtámadott ítélet 75–81. pontjában a Törvényszék tévesen értelmezte a „befolyásoló részesedésszerzés” fogalmát, amikor megállapította, hogy az ilyen szerzés következhet önmagában a befolyásoló részesedés jogi szerkezetében bekövetkező változásból, és különösen a közvetett befolyásoló részesedés közvetlen befolyásoló részesedéssé történő átalakításából.

105 Elöljáróban meg kell jegyezni, amint azt a főtanácsnok is tette indítványának 61. pontjában, hogy a Törvényszék által elfogadott, az előző pontban hivatkozott értelmezést sem a CRD IV irányelv, sem az EFM-rendelet szövege nem támasztja alá.

106 Ami különösen a szerzés tárgyát képező befolyásoló részesedés közvetlen vagy közvetett jellegét illeti, a CRD IV irányelv 22. cikkének (1) bekezdése kifejezetten kimondja, hogy nincs jelentősége annak, hogy e részesedést „közvetlenül vagy közvetve” szerzik meg.

107 A befolyásoló részesedés jogi szerkezetének irrelevanciája általánosabban az 575/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 36. pontjából következik, amely a befolyásoló részesedés fogalmát alternatív módon úgy határozza meg, mint „olyan közvetlen vagy közvetett részesedés egy vállalkozásban, amely a tőke vagy a szavazati jogok legalább 10%-át képviseli, illetve amely lehetővé teszi számottevő befolyás gyakorlását annak a vállalkozásnak az irányítása felett”.

108 Így nem a részesedés jogi szerkezete – különösen nem annak közvetlen vagy közvetett jellege – határozza meg a befolyásoló részesedés fennállását, hanem – amint arra a főtanácsnok az indítványának 73. pontjában lényegében rámutatott – az a körülmény, hogy e részesedés a hitelintézet feletti bizonyos szintű irányítás vagy befolyás elérését teszi lehetővé.

109 Ezt az értelmezést megerősíti az uniós jogalkotó által a hitelintézetekben való befolyásoló részesedésszerzés felügyeletének bevezetése révén elérni kívánt cél, amely felügyelet célja a CRD IV irányelv 23. cikkének (1) bekezdése szerint „a részesedésszerzés tárgyát képező hitelintézet hatékony, eredményes és prudens irányításának biztosítása, figyelembe véve a részesedést szerezni kívánó személynek a hitelintézetre gyakorolt valószínűsíthető befolyását”.

110 Következésképpen a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 80. pontjában úgy ítélte meg, hogy a befolyásoló részesedés jogi szerkezetében bekövetkező változást még akkor is ilyen részesedésszerzésnek lehet minősíteni, ha az említett részesedés mértékében nem történt változás.

111 Következésképpen a Törvényszék a megtámadott ítélet 75–81. pontjában annak megállapítása tekintetében is tévedett, hogy egyrészt az a körülmény, hogy a Mediolanum Banca Mediolanumba történő beolvadását követően a Fininvestnek a Banca Mediolanumban fennálló, korábban közvetett részesedése közvetlenné vált, másrészt pedig hogy S. Berlusconinak a Banca Mediolanumbeli, korábban a Fininvesten és a Mediolanumon keresztül fennálló közvetett részesedése önmagában a Fininvest révén közvetetté vált, lehetővé teszi, hogy a fellebbezők Banca Mediolanumban való részesedésszerzése minősített részesedésnek minősüljön.

112 Az első jogalapok ötödik és hatodik részének tehát helyt kell adni.

113 A fentiekből az következik, hogy anélkül, hogy határozni kellene az első fellebbezési jogalapok többi részéről, ezen első jogalapoknak helyt kell adni.

2. A második fellebbezési jogalapokról

a) A felek érvei

114 A fellebbezők szerint, jóllehet a Törvényszék a megtámadott ítélet 95–99. pontjában elismerte a CRD IV irányelv visszaható hatályának tilalmát, ezen ítélet 100. pontjában mégis visszaható hatállyal alkalmazta ezt az irányelvet, mivel ezen irányelvet a Fininvest és S. Berlusconi által 1996 óta birtokolt befolyásoló részesedésre alkalmazta.

115 Az EKB és a Bizottság úgy véli, hogy a Törvényszék nem alkalmazta visszaható hatállyal a CRD IV irányelvet, mivel megállapította, hogy S. Berlusconi az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozata értelmében már nem rendelkezett közvetett befolyásoló részesedéssel abban az időpontban, amikor az EFM-rendelet alapján létrehozták az egységes felügyeleti mechanizmust, és csak a Mediolanum Banca Mediolanumba történt 2015-ös beolvadását, valamint a Consiglio di Stato (államtanács) 2016. március 3-i ítéletének kihirdetését követően vált ilyen részesedés birtokosává.

b) A Bíróság álláspontja

116 Emlékeztetni kell arra, hogy a CRD IV irányelv 22. cikke előírja, hogy a tagállamok minden olyan személy részére, aki döntést hozott befolyásoló részesedésnek egy hitelintézetben való közvetlen vagy közvetett megszerzéséről, előírják, hogy e döntést a részesedés megszerzése előtt írásban jelentse be az illetékes hatóság számára, és hogy az ezen irányelv 23. cikkének megfelelően az ilyen részesedésszerzés csak akkor engedélyezhető, ha az érintett személy megfelel az ez utóbbi rendelkezésben meghatározott feltételeknek.

117 A fentiekből az következik, amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 98. pontjában lényegében rámutatott, hogy a CRD IV irányelv 22. és 23. cikke kizárólag azon rendelkezések hatálybalépését követően megvalósult befolyásoló részesedésszerzésekre alkalmazandó, amelyek elfogadását e cikkek a tagállamok számára előírják, amely időpontot ezen irányelv 162. cikke legkésőbb 2013. december 31-ben határozza meg.

118 A jelen ügyben a felperesek azt állítják, anélkül hogy az vita tárgyát képezné, hogy 1996-ban 30,16%-os, vagyis a CRD IV irányelv értelmében vett befolyásoló részesedést szereztek a Banca Mediolanumban. Amint az a megtámadott ítélet 71. és 72. pontjából kitűnik, a Törvényszék egyébiránt elismerte, hogy a fellebbezők az olasz nemzeti bank 2014. október 7-i határozatának időpontjában továbbra is ilyen részesedéssel rendelkeztek.

119 Márpedig egyrészt a jelen ítélet 102. pontjából kitűnik, hogy ellentétben azzal, amit a Törvényszék megállapított, ez utóbbi határozat nem változtatott a fellebbezők Banca Mediolanumban fennálló részesedésének mértékén.

120 Másrészt a jelen ítélet 108. és 110. pontjából kitűnik, hogy az e részesedés jogi szerkezetében azt követően bekövetkezett változás, hogy a Mediolanum beolvadt a Banca Mediolanumba, egyáltalán nem volt hatással a felperesek Banca Mediolanumban fennálló befolyásoló részesedésére.

121 Ebből az következik, hogy a felperesek a CRD IV irányelvet átültető rendelkezések hatálybalépését követően nem szereztek befolyásoló részesedést a Banca Mediolanumban, hanem pusztán a korábban megszerzett ilyen részesedést tartották meg.

122 Márpedig a jelen ítélet 117. pontjából az következik, hogy ezen irányelv 22. és 23. cikke, amelyek nem rendelkeznek visszaható hatállyal, nem alkalmazhatók az ezen időpont előtt megvalósult befolyásoló részesedésszerzésekre. A felperesek tehát megalapozottan állítják, hogy az EKB annak kifogásolásával, hogy a felperesek befolyásoló részesedéssel rendelkeznek a Banca Mediolanumban, jogellenesen alkalmazta e cikkeket.

123 Következésképpen a Törvényszék annak megállapításával, hogy az EKB nem alkalmazta visszaható hatállyal az említett cikkeket, amikor a vitatott határozatban az ellen emelt kifogást, hogy a fellebbezők befolyásoló részesedéssel rendelkezzenek a Banca Mediolanumban, tévesen alkalmazta a jogot.

124 A fentiek összességéből az következik, hogy az első jogalapokon túlmenően a második fellebbezési jogalapoknak is helyt kell adni.

125 A megtámadott ítéletet ezért hatályon kívül kell helyezni, anélkül hogy a fellebbezésekben felhozott további jogalapokat vizsgálni kellene.

VII. A Törvényszék előtti eljárásról

126 Az Európai Unió Bírósága alapokmánya 61. cikkének első bekezdése értelmében a Törvényszék határozatának hatályon kívül helyezése esetén a Bíróság az ügyet visszautalhatja határozathozatalra a Törvényszékhez, vagy ha a per állása megengedi, az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti.

127 A jelen ügyben a Bíróságnak érdemben el kell döntenie az ügyet, amit a per állása megenged.

128 Az elsőfokú keresetük első jogalapjával a fellebbezők vitatják, hogy 2016-ban befolyásoló részesedést szereztek volna a Banca Mediolanumban.

129 Márpedig a jelen ítélet 121. pontjából kitűnik, hogy a felperesek 2016-ban nem szereztek ilyen részesedést a Banca Mediolanumban.

130 Következésképpen az EKB a vitatott határozattal nem kifogásolhatta jogszerűen azt, hogy a fellebbezők 2016-ban befolyásoló részesedést szereztek a Banca Mediolanumban.

131 Következésképpen helyt kell adni az elsőfokú kereset első jogalapjának, és a megtámadott határozatot meg kell semmisíteni, anélkül hogy az elsőfokú kereset további jogalapjainak vizsgálata szükséges lenne.

VIII. A költségekről

132 Az eljárási szabályzat 184. cikke (2) bekezdésének megfelelően, ha a fellebbezés megalapozott, és a Bíróság maga hoz a jogvita kapcsán végleges határozatot, a Bíróság határoz a költségekről.

133 E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése, amelyet az említett szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, akként rendelkezik, hogy a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

134 Az EKB-t, mivel pervesztes lett, a felperesek kérelmének megfelelően kötelezni kell a saját költségein felül az utóbbiak részéről mind az elsőfokú eljárásban, mind a fellebbezési eljárásban felmerült költségek viselésére.

135 Az szabályzat 184. cikkének (4) bekezdése értelmében, ha nem az elsőfokú eljárásban beavatkozó fél terjesztette elő a fellebbezést, az elsőfokú eljárásban beavatkozó felet csak akkor lehet a fellebbezési eljárás költségeinek viselésére kötelezni, ha részt vett a Bíróság előtti eljárás írásbeli vagy szóbeli szakaszában. Ha e fél részt vesz az eljárásban, a Bíróság dönthet úgy, hogy e fél maga viseli saját költségeit.

136 A jelen ügyben az elsőfokú eljárásba beavatkozó Bizottságot, mivel – anélkül hogy fellebbezést terjesztett volna elő – az EKB kérelmeinek támogatása végett részt vett a Bíróság előtti eljárásban, kötelezni kell a saját költségeinek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság az Európai Unió Törvényszékének a Fininvest és Berlusconi kontra EKB ügyben 2022. május 11-én hozott ítéletét (T-913/16, EU:T:2022:279) hatályon kívül helyezi.

2) A Bíróság az Európai Központi Bank (EKB) 2016. október 25-i ECB/SSM/2016 – 7LVZJ6XRIE7VNZ4UBX81/4 határozatát megsemmisíti.

3) A Bíróság az Európai Központi Bankot (EKB) kötelezi a saját költségein felül a Finanziaria d'investimento Fininvest SpA (Fininvest), Silvio Berlusconi, valamint a Silvio Berlusconi jogutódjaiként eljáró Marina Elvira Berlusconi, Pier Silvio Berlusconi, Barbara Berlusconi, Eleonora Berlusconi és Luigi Berlusconi részéről mind az elsőfokú eljárás, mind pedig a fellebbezési eljárás során felmerült költségek viselésére.

4) Az Európai Bizottság maga viseli saját költségeit.

Aláírások